

**Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет**

Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології

«УЗГОДЖЕНО» Гарант освітньо-професійної програми «Медсестринство» « <u>28</u> » <u>серпня</u> 2024 року	«ЗАТВЕРДЖЕНО» Голова вченої ради медичного факультету Протокол від <u>30 серпня 2024</u> № <u>1</u>
--	--

СИЛАБУС

МЕДСЕСТРИНСТВО В ПСИХІАТРІЇ ТА НАРКОЛОГІЇ
обов'язкова навчальна дисципліна

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
спеціалізація
кваліфікація освітня
професійна кваліфікація
освітньо-професійна програма
форма навчання
курс та семестр вивчення
навчальної дисципліни

перший (бакалаврський)
22 «Охорона здоров'я»
223 «Медсестринство»
223.01 Медсестринство
бакалавр медсестринства
сестра медична/брат медичний
Медсестринство
денна
III курс (VI семестр)

«УХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри
психіатрії, наркології та медичної психології
Протокол від 28 серпня 2024 №1

Полтава 2024

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	д.мед.н., проф. Васильєва Г.Ю.
Профайл викладача (викладачів)	https://psychiatry.pdmu.edu.ua
Контактний телефон	Кафедра психіатрії, наркології та медичної психології, Полтавська обласна клінічна психіатрична лікарня ім.О.Ф.Мальцева вул.Медична, 1, тел.(0532) 50-62-05, (0532) 64-81-60. Полтавський державний медичний університет, вул.Шевченка 23, морфологічний корпус, Навчально-науковий центр ментального здоров'я, каб.№ 206, тел. (050) 5651555
E-mail:	h.vasylieva@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://psychiatry.pdmu.edu.ua

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів/ годин – 3 / 90, із них:

Лекції (год.) – 10

Практичні (год) - 32

Самостійна робота (год). – 48

Вид контролю ПМК

Ознаки навчальної дисципліни

Характер дисципліни обов'язкова

Рік навчання III

Семестр VI

Політика навчальної дисципліни

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі та здобувачі вищої освіти діють відповідно до:

- «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті»;
- «Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету»;
- «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти» та ін.

З вищепереліченими положеннями можете ознайомитися за адресою <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departament-npr/normativni-dokumenti>.

Під час навчання на кафедрі психіатрії, наркології та медичної психології здобувач вищої освіти повинен дотримуватись правила поведінки прийнятих в ПДМУ. Здобувач ПДМУ, як майбутній медичний працівник, повинен мати високий рівень культури поведінки, поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку і самоконтроль як під час навчання на практичних заняттях, так і під час роботи з пацієнтами у відділенні. Здобувачі вищої освіти зобов'язані приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять. Не допускається порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання індивідуального навчального плану, запізнюватись на заняття, пропускати заняття без поважних причин. Пропущені заняття підлягають обов'язковому відпрацюванню для всіх здобувачів освіти. Здобувач вищої освіти в ПДМУ відпрацьовує пропущені аудиторні заняття незалежно від причини пропуску, в електронних класах № 1, № 2, № 3, згідно з графіком роботи, у відповідності до «Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті». Під час перебування на кафедрах та клінічних базах учасники навчального процесу повинні дотримуватися вимог до зовнішнього вигляду осіб, котрі працюють і навчаються в університеті, бути одягненими у відповідну медичну форму. Здобувачам вищої освіти забороняється протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача, користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача, займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу. Під час перебування на клінічній базі та на прилеглих територіях учасникам навчального процесу забороняється палити. Під час вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватись правил академічної доброчесності, яка передбачає: самостійне виконання навчальних

завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Навчальна дисципліна «Медсестринство в психіатрії та наркології» продовжує вивчення психічної діяльності людини. Мета медсестринського процесу полягає в тому, щоб підтримувати здоров'я, запобігати захворюванню, сприяти поліпшенню стану, одужанню та відновленню здоров'я пацієнта. Сестри медичні (брати медичні) психіатричних закладів мають значний потенціал для суттєвого підвищення якості догляду та спостереження за пацієнтами, професійного і компетентного виконання багатьох медичних завдань під час надання спеціалізованої допомоги пацієнтам з психічними розладами. Сестра медична серед інших працівників медичного закладу найбільше часу проводить з пацієнтом, досконало знає його переживання, що пов'язані як із хворобою, так і соціальними та іншими проблемами.

Цей курс підготовки передбачає оволодіння основами клінічного мислення, засвоєння вміння оцінювати стан пацієнта, досконале оволодіння технікою медсестринських маніпуляцій, складання плану медсестринського догляду за пацієнтом, оцінювання його результатів, уміння вибрати правильну тактику при наданні невідкладної долікарської допомоги в психіатрії та наркології, проводити профілактичні заходи, пропагувати здоровий спосіб життя.

Вивчення дисципліни «Медсестринство в психіатрії та наркології» передбачає отримання глибоких теоретичних знань та необхідних практичних навичок і фахових компетентностей для застосування у професійній медичній діяльності.

Навчальний матеріал систематизований, містить практичні завдання та мультимедійний супровід лекцій.

Дисципліна закладає основи знань у студентів з психіатрії та наркології, забезпечує формування умінь застосовувати знання в процесі подальшої професійної діяльності, закладає основи пізнання психології пацієнтів, формування здорового способу життя та профілактики порушення психічних функцій в процесі життєдіяльності та при різних захворюваннях та наданню допомоги. Сучасні вимоги до рівня освіти медичної сестри передбачають формування вміння спілкуватися, володіння комунікативними навичками, знання основ психології, етики, деонтології.

Знання та вміння здобувачі освіти засвоюють з позицій ролі та завдань медичної сестри в лікувально-діагностичному процесі, а також універсальних потреб людини згідно з моделлю Вірджинії Хендерсон.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є реалізація медсестринського процесу при психічних захворюваннях та розладах поведінки.

Пререквізити та постреквізити навчальної дисципліни.

Пререквізити - вивчення навчальної дисципліни «Медсестринство в психіатрії та наркології» орієнтується на базових знаннях з навчальних дисциплін, здобутих на попередніх етапах здобуття освіти, особливо під час вивчення дисциплін «Основи загальної психології та психологія професійного спілкування», «Психічне здоров'я», «Анатомія та фізіологія людини», «Основи медсестринства з практичним курсом», «Основи фармакології та медична рецептура», «Медсестринство у внутрішній медицині з клінічною практикою», «Медсестринство в неврології». Організація роботи здобувачів освіти передбачає формування понятійно-категоріального масиву інформації з кожної теми, практичної роботи, контрольних питань та самостійних завдань, а також розв'язання проблемних наукових задач та ситуацій.

Постреквізити – в результаті вивчення курсу здобувачі освіти можуть використовувати результати навчання при вивченні дисциплін циклу професійної підготовки, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з психіатрії та наркології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни «Медсестринство в психіатрії та наркології» є оволодіння медсестринським процесом при психічній патології; проведенням медсестринського обстеження пацієнтів різного віку з психічними захворюваннями та розладами поведінки, виявленню проблем хворого та членів родини, здійсненню догляду та опікою над ними відповідно до етапів медсестринського процесу, проведенням диспансерного спостереження, реабілітаційних заходів, профілактичною та протиепідемічною роботою на дільниці.

Основними завданнями вивчення дисципліни формування системи знань професійних умінь та практичних навичок, що складають основу майбутньої професійної діяльності та формування навичок з діагностики та лікування психічних захворювань та розладів поведінки, що в сукупності готує основу майбутньої професійної діяльності медичної сестри.

Компетентності та програмні результати навчання

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
-----------------------------------	---

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 09. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 11. Здатність працювати в команді. ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК.01.Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці. СК.02.Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах. СК.03.Здатність задовольнити потреби пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками. СК.04.Застосовування професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності/інтимності/, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки. СК.05.Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби. СК.06.Здатність ефективно застосовувати сукупність професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та заборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень. СК.07.Збереження власного здоров'я фахівця при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта. СК.08.Профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань й інформування та навчання пацієнта та членів його родини. СК.17.Здатність організовувати та забезпечувати медсестринську діяльність, спрямовану на забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя, раннє виявлення та профілактику порушень у дітей, покращення їхнього розвитку, підвищення якості їхнього життя,

	супровід і підтримку сімей з дітьми, у яких виявлено порушення розвитку. СК.18.Здатність здійснювати психоедукацію і підтримку особи та членів її сім'ї.
Програмні результати навчання(ПРН)	ПРН 1. Проводити суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані (за списком 1). ПРН 2. Проводити діагностику згідно спеціалізації І5.01 Медсестринство: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта. ПРН 3. Планувати медсестринські втручання. ПРН 7. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду. ПРН 8. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 2) з метою забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму. ПРН 9. Належно виконувати медичні маніпуляції (за списком 3) з метою забезпечення особистої гігієни пацієнта. ПРН 11. Координувати дії за допомогою поєднання декількох навичок для забезпечення харчування пацієнта (за списком 4). ПРН 12. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму (за списком 5). ПРН 13. Виписувати, зберігати та застосовувати фармакологічні засоби (за списком 7). ПРН 15. Надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 9). ПРН 19. Проводити медико-гігієнічну пропаганду.

По завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти повинні знати:

- систему організації психіатричної та наркологічної допомоги;
- роль і місце психіатрії та наркології серед інших наук медичної галузі;
- анатомо-фізіологічні особливості нервової системи та основи вищої нервової діяльності;
- роль психіки в діяльності організму;
- сучасні клінічні дані про нозологічні форми психічних захворювань;
- основні та додаткові методи обстеження, що стосуються пацієнтів з психічними хворобами;
- принципи лікування пацієнтів психіатричного та наркологічного профілю;
- основні аспекти спостереження та догляду за пацієнтами з психічною патологією на ранніх стадіях їх розвитку;
- основи надання долікарської медичної допомоги при гострих і хронічних психічних порушеннях, первинної і вторинної профілактики рецидивів;

- соціально-реадаптаційні, трудові аспекти та норми захисту прав та інтересів психічнохворих;
- основні законодавчі акти та нормативні документи, що стосуються пацієнтів з психічними хворобами;
- принципи медичної етики та деонтології.

уміти:

- застосовувати індивідуальний підхід до кожного пацієнта, враховуючи його потреби;
- здійснювати медсестринський процес у психіатрії та наркології;
- документувати всі етапи медсестринського процесу;
- володіти навичками спілкування з пацієнтами;
- вести спостереження за пацієнтом та оцінювати його результати;
- володіти технікою медсестринських маніпуляцій;
- надавати долікарську допомогу;
- володіти навичками міжособистісного спілкування;
- проводити психотерапевтичні заходи;
- вирішувати деонтологічні завдання, пов'язані з професійною діяльністю.

бути поінформовані про:

- місце психіатрії та наркології серед інших медичних наук;
- сучасний науковий підхід до вивчення психічних захворювань;
- сучасні методи обстеження та лікування (медикаментозного, біологічного, психотерапевтичного та хірургічного) психічнохворих;
- гарантії соціального захисту психічнохворих і законодавчі акти в галузі психіатрії та наркології;
- охорону праці в наркології;
- оптимальні варіанти правомірної поведінки медичної сестри у своїй практичній роботі.

оволодіти навичками:

- надавати невідкладну допомогу при загостреннях шизофренії;
- надавати невідкладну допомогу при психомоторному збудженні;
- надавати невідкладну допомогу при гострій реакції на стрес;
- надавати невідкладну допомогу при реактивних станах;
- надавати невідкладну допомогу при істеричному нападі;
- надавати невідкладну допомогу при психотичних станах внаслідок вживання психоактивних речовин (алкоголю, наркотичних та токсичних речовин).

Зміст навчальної дисципліни.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний	Лекції	Навчальна	Самостійна

		обсяг		практика під керівництвом викладача	робота
	Розділ 1. Загальні питання психіатрії				
1	Медсестринський процес в психіатрії та наркології. Історія психіатрії. Класифікація психічних та поведінкових розладів за МКХ-10. Методи обстеження психічнохворих. Техніка безпеки при роботі з психіатричними хворими. Охорона праці в галузі. Правові аспекти. Загальна психопатологія. Патологія пізнавальних процесів: порушення відчуттів і сприйняття, порушення уваги, порушення пам'яті, порушення мислення, порушення інтелекту.	8	2	2	4
2	Медсестринський процес в психіатрії та наркології (продовження). Загальна психопатологія: порушення емоційної сфери, розлади ефекторно-вольової сфери, порушення потягів. Порушення свідомості.	8		2	6
	Розділ 2. Здійснення медсестринського процесу в психіатрії				
3	Медсестринський процес при органічних, включаючи симптоматичні, психічних розладах. Психічні порушення при екзогенних ураженнях головного мозку.	10	2	4	4
4	Медсестринський процес при порушеннях психіки у хворих при соматичних, хірургічних та ендокринних захворюваннях.	10		4	6
5	Медсестринський процес при шизофренії, шизотипових та маячних розладах.	10	2	4	4
6	Медсестринський процес при афективних розладах (розладах настою). Маніакальний епізод. Біполярний афективний розлад. Депресивний епізод. Рекурентні депресивні розлади.	10	2	4	4
7	Медсестринський процес при емоційному стресі і психічній травмі. Загальна характеристика психогенних розладів. Невротичні, пов'язані зі стресом та соматоформні розлади.	10		4	6
8	Медсестринський процес при реакціях на тяжкий стрес та розладах адаптації. Гострі стресові реакції. Посттравматичний стресовий розлад. Порушення адаптації. Реакція горя.	10	2	4	4
9	Медсестринський процес при патології формування особистості. Розлади зрілої	8		2	6

	особистості та поведінки. Стійки зміни особистості після катастрофічної події. Розлади особистості та поведінки внаслідок хвороби, ушкодження та дисфункції головного мозку.				
	Розділ 3. Здійснення медсестринського процесу в наркології				
10	Медсестринський процес при психічних і поведінкових розладах внаслідок вживання алкоголю, токсичних та наркотичних речовин. Медичні та соціальні аспекти наркологічних захворювань. Гостра інтоксикація. Вживання речовин, пов'язане зі шкодою для здоров'я. Синдром залежності. Абстиненція (синдром відміни). Стан абстиненції з делірієм. Психотичні розлади. Амнестичний синдром. Залишкові та віддалені психотичні розлади.	6		2	4
	Усього	90	10	32	48

**Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань,
що розглядаються на лекції**

№ п/п	Тема лекції	Кількість годин
1.	Медсестринський процес в психіатрії та наркології. 1. Історія психіатрії. 2. Класифікація психічних та поведінкових розладів за МКХ-10. 3. Методи обстеження психічнохворих. 4. Безпека життєдіяльності. Охорона праці в галузі 5. Загальна психопатологія. Патологія пізнавальних процесів: ✓ порушення відчуттів, ✓ порушення сприйняття, ✓ порушення уваги, ✓ порушення пам'яті, ✓ порушення мислення та інтелекту.	2
2.	Медсестринський процес при органічних, включаючи симптоматичні, психічних розладах. Деменція при хворобі Альцгеймера. Васкулярна [судинна] деменція. Деменція при хворобі Піка. Деменція при хворобі Паркінсона. Психічні порушення при екзогенних ураженнях головного мозку. Органічний амнестичний синдром. Інші психічні розлади, спричинені ураженням чи дисфункцією головного мозку або внаслідок соматичної хвороби. Розлади особистості та поведінки внаслідок	2

	хвороби, ушкодження та дисфункції головного мозку. Постенцефалітичний синдром. Постконтузійний [посттравматичний] синдром. 1. Етіологія та патогенез. 2. Класифікація 3. Медсестринський процес при органічних, включаючи симптоматичні, психічних розладах: медсестринська діагностика, планування медсестринських втручань. 4. Реалізація плану медсестринських втручань. 5. Виконання лікарських призначень. 6. Оцінювання результатів виконання плану медсестринських втручань та їх корекція. 7. Профілактика захворювань. 8. Невідкладна допомога при гострих станах	
3.	Медсестринський процес при шизофренії, шизотипових та маячних розладах. Параноїдна шизофренія. Гебефренічна шизофренія. Кататонічна шизофренія. Постшизофренічна депресія. Шизотиповий розлад. Маячні розлади. Індуцирований розлад марення. Шизоафективні розлади (маніакальний, депресивний та змішаний тип). 1. Етіологія 2. Патогенез. 3. Клінічні форми та типи перебігу. 4. Медсестринський процес при шизофренії: медсестринська діагностика, планування медсестринських втручань. 5. Реалізація плану медсестринських втручань. 6. Виконання лікарських призначень. 7. Оцінювання результатів виконання плану медсестринських втручань та їх корекція. 8. Профілактика захворювань. 9. Невідкладна допомога при гострих станах	2
4.	Медсестринський процес при афективних розладах (розладах настою). Маніакальний епізод. Біполярний афективний розлад. Депресивний епізод. Рекурентні депресивні розлади. 1. Етіологія 2. Патогенез. 3. Клінічні форми та типи перебігу. 4. Медсестринський процес при афективних розладах: медсестринська діагностика, планування медсестринських втручань. 5. Реалізація плану медсестринських втручань.	2

	6. Виконання лікарських призначень. 7. Оцінювання результатів виконання плану медсестринських втручань та їх корекція. 8. Профілактика захворювань. 9. Невідкладна допомога при гострих станах	
5.	Медсестринський процес при реакціях на тяжкий стрес та розладах адаптації. Гострі стресові реакції. Посттравматичний стресовий розлад. Порушення адаптації. Реакція горя. Дисоціативні [конверсійні] розлади: дисоціативна амнезія; дисоціативна fuga; дисоціативний ступор; дисоціативні моторні розлади; дисоціативні конвульсії; Дисоціативна анестезія та втрата чутливості. Соматоформні розлади: соматизований розлад; іпохондричні розлади; соматоморфні вегетативні дисфункції; стійкі соматоформні больові розлади. Неврастенія. 1. Етіологія 2. Патогенез. 3. Клінічні форми та типи перебігу. 4. Медсестринський процес при стресасоційованих розладах: медсестринська діагностика, планування медсестринських втручань. 5. Реалізація плану медсестринських втручань. 6. Виконання лікарських призначень. 7. Оцінювання результатів виконання плану медсестринських втручань та їх корекція. 8. Профілактика захворювань. 9. Невідкладна допомога при гострих станах	2
	Всього	10

Тематичний план практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Розділ 1. Загальні питання психіатрії	
1.	Медсестринський процес в психіатрії та наркології. Історія психіатрії. Класифікація психічних та поведінкових розладів за МКХ-10. Особливості поведінки та роботи медичного персоналу в психіатричних лікувальних закладах. Техніка безпеки при роботі з психіатричними хворими. Охорона праці в галузі. Правові аспекти. Надання психіатричної допомоги в добровільному та недобровільному порядку. Відмова пацієнта від надання	2

	допомоги, можливість примусу в психіатрії та критерії його застосування. Робота мультидисциплінарної та сестринської бригад. Етичні норми і деонтологія в психіатрії. Професійний кодекс медичних сестер. Експертиза в психіатрії. Робота з пацієнтами, які становлять небезпеку.	
2.	Основні принципи і методи обстеження психічнохворих. Загальна психопатологія. Патологія пізнавальних процесів: порушення відчуттів, порушення сприйняття, порушення уваги, порушення пам'яті, порушення мислення, порушення інтелекту. Загальна психопатологія: порушення емоційної сфери, розлади ефекторно-вольової сфери, порушення потягів. Порушення свідомості.	2
	Розділ 2. Здійснення медсестринського процесу в психіатрії	
3.	Медсестринський процес при органічних, включаючи симптоматичні, психічних розладах. Деменції різної етіології. Легкий когнітивний розлад. Органічний амнестичний синдром. Органічний галюциноз. Органічний кататонічний розлад. Органічний маячний (шизофреноподібний) розлад. Посткомоційний синдром.	2
4.	Медсестринський процес при порушеннях психіки при екзогенних ураженнях головного мозку. Види черепно-мозкових травм та класифікація травматичних розладів психічної діяльності. Етіопатогенез, патологічна анатомія та методи діагностики травматичної хвороби. Сомато-неврологічні розлади при ЧМТ. Непсихотичні форми гострих травматичних психічних розладів. Травматичні психічні порушення гострого періоду та віддалені травматичні психічні розлади. Пізні травматичні психози.	2
5.	Медсестринський процес при порушеннях психіки у хворих при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях.	2
6.	Органічний дисоціативний розлад. Органічний емоціонально-лабільний (астенічний) розлад. Органічний розлад особистості. Органічні афективні розлади (розлади настрою). Постенцефалітичний синдром. Тривожний розлад органічної природи	2
7.	Медсестринський процес при маячних розладах. Гострі та транзиторні маячні розлади. Індукований маячний розлад. Хронічні маячні розлади.	2
8.	Особливості медсестринського догляду за хворими на шизофренію та шизоафективні розлади. Шизофренія:	2

	параноїдна; гебефрена; кататонічна; проста. Постшизофренічна депресія.	
9.	Медсестринський процес при афективних розладах (розладах настою). Біполярні афективні розлади. Депресивні розлади. Дистимія. Маніакальні розлади.	2
10.	Медсестринський процес при афективних розладах (розладах настою). Рекурентний депресивний розлад. Розлади настрою (афективні розлади). Хронічні афективні розлади (розлади настрою). Циклотимія.	2
11.	Медсестринський процес при емоційному стресі і психічній травмі. Загальна характеристика психогенних розладів. Реакція на важкий стрес і порушення адаптації. Гостра реакція на стрес. Дисоціативна амнезія. Дисоціативна fuga. Дисоціативний ступор. Дисоціативні (конверсійні) розлади. Дисоціативні розлади рухів і відчуттів. Іпохондричний розлад. Неврастенія.	2
12.	Медсестринський процес при невротичних розладах та соматоформних розладах. Тривожно-фобічні розлади. Агорафобія. Інші фобічні тривожні розлади. Соціальні фобії. Специфічні (ізолювані) фобії. Генералізований тривожний розлад. Змішаний тривожний і депресивний розлад. Інші змішані тривожні розлади. Обсесивно-компульсивний розлад. Панічний розлад (епізодична пароксизмальна тривога). Переважно компульсивні дії (обсесивні ритуали). Переважно нав'язливі думки або міркування (розумова жуйка). Розлади адаптації. Синдром деперсоналізації-дереалізації. Соматизований розлад. Соматоформна вегетативна дисфункція	2
13.	Медсестринський процес при реакціях на тяжкий стрес та розладах адаптації. Гострі стресові реакції. Порушення адаптації.	2
14.	Посттравматичний стресовий розлад. Комплексний посттравматичний стресовий розлад.	2
15.	Медсестринський процес при патології формування особистості. Розлади зрілої особистості та поведінки. <u>Специфічні розлади особистості. Ананкастний розлад особистості. Демонстративний розлад особистості. Диссоціальний розлад особистості. Емоційно нестійкий розлад особистості. Залежний розлад особистості. Параноїдний (маячний) розлад особистості. Специфічний</u>	2

	розлад особистості. <u>Тривожний розлад особистості.</u> <u>Шизоїдний розлад особистості.</u> Медсестринський процес при стійких змінах особистості внаслідок катастрофічної події. Розлади особистості та поведінки внаслідок хвороби, ушкодження та дисфункції головного мозку.	
	Розділ 3. Здійснення медсестринського процесу в наркології	
16	Медсестринський процес при психічних і поведінкових розладах внаслідок вживання алкоголю, токсичних та наркотичних речовин. Медичні та соціальні аспекти наркологічних захворювань. Гостра інтоксикація. Вживання речовин, пов'язане зі шкодою для здоров'я. Синдром залежності. Абстиненція (синдром відміни). Стан абстиненції з делірієм. Психотичні розлади. Амнестичний синдром. Залишкові та віддалені психотичні розлади.	2
	Всього	32

Самостійна робота здобувачів освіти – підготовка до практичних занять, підсумкового модульного контролю.

Теми семінарських занять – не передбачено

Теми лабораторних занять – не передбачено

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Виконання індивідуального завдання передбачає підготовку повідомлення або написання реферату на основі опрацювання першоджерел на одну із запропонованих тем:

1. Психічні розлади при онкологічних хворобах та пухлинах головного мозку. Невідкладна допомога
2. Психічні порушення при промислових інтоксикаціях і внаслідок екологічно несприятливих впливів. Невідкладна допомога
3. Психічні порушення у ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС. Невідкладна допомога.
4. Психічні порушення при важкій соматичній патології. Невідкладна допомога.
5. Психічні розлади у ВІЛ-інфікованих. Невідкладна допомога.
6. Проблеми сучасної суїцидології. Невідкладна допомога.
7. Психологічна допомога при кризових станах.
8. Особливості психічних та поведінкових розладів та невідкладної допомоги в дитячому віці.
9. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин. Стан сп'яніння. Невідкладна допомога.
10. Співзалежність: медичні та психологічні аспекти.

11. Невідкладна допомога при передозуванні наркотичної речовини.
12. Тактика та невідкладна допомога при алкогольному делірії.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів до ПМК

1. Предмет, завдання психіатрії та наркології
2. Принципи догляду за психічно хворими.
3. Перша і невідкладна допомога хворим із психічними порушеннями, основні показання до госпіталізації.
4. Методика клініко-психопатологічного дослідження.
5. Поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, синдромологічна та нозологічна класифікація психічної патології.
6. Принципи та методи лікування психічних захворювань та розладів.
7. Класифікація та визначення порушень відчуттів та сприйняття.
8. Класифікація та визначення порушень пам'яті.
9. Класифікація та визначення порушень мислення та інтелекту.
10. Класифікація та визначення порушень емоцій.
11. Класифікація та визначення порушень ефекторної сфери
12. Синдроми пригнічення та потьмарення свідомості
13. Особливості невідкладної допомоги хворим із порушенням свідомості.
14. Непсихотичні синдроми: астенічний, невротичні (неврастенічний, obsesивно-фобічний, дисморфофобічний, істеричний), депресивні, іпохондричні, соматоформні.
15. Психотичні синдроми: депресивні, маніакальні, параноїдні, паранойяльні, дісморфоманічні, кататонічні, гебефренічні, деліріозні, онейроїдні, аментивні, астенічної сплутаності свідомості, сутінкового стану свідомості, галюцинозу.
16. Дефектно-органічні синдроми: психоорганічний, Корсаковський амнестичний, розумової відсталості, дементний.
17. Основні принципи невідкладної допомоги при психічних розладах внаслідок важких соматичних захворювань.
18. Класифікація психічних порушень при гострих та хронічних інфекціях та невідкладна допомога.
19. Психічні порушення внаслідок черепно-мозкової травми та невідкладна допомога.
20. Клінічні особливості психічних розладів при гострих отруєннях та хронічних інтоксикаціях та невідкладна допомога.
21. Невідкладна допомога при психічних порушеннях внаслідок промислових, побутових, лікарських інтоксикацій і екологічно несприятливих впливів.
22. Поняття психоактивних речовин, феноменів вживання та залежності, наркоманічного синдрому.
23. Просте та патологічне алкогольне сп'яніння, його ступені, індивідуальні особливості, надання медичної допомоги при гострих алкогольних отруєннях.
24. Невідкладна допомога при алкогольному делірії

25. Клінічні особливості психічних розладів внаслідок вживання опіатів, канабіоїдів, седативних та снодійних препаратів, кокаїну та інших психостимуляторів, галюциногенів, літких розчинників, нікотину, кофеїн вміщуючих продуктів. Невідкладна допомога при передозуванні психоактивною речовиною.

26. Поняття психогенного розладу, класифікація невротичних та пов'язаних зі стресом розладів. Невідкладна допомога.

27. Шизофренія, маревні розлади. Невідкладна допомога.

28. Афективні розлади. Невідкладна допомога.

29. Суїцидальна поведінка при психічних захворюваннях. Невідкладна допомога. Психопрофілактика суїцидальної поведінки.

30. Епілептичний статус. Невідкладна допомога.

31. Розлади особистості та поведінки у дорослих. Невідкладна допомога.

Перелік практичних навичок до дифференційованого заліку

1. Вміння вести спрямовану психологічну бесіду з хворим.
2. Правильно аналізувати психологію дитини, підлітка, дорослого, особи похилого віку з метою адекватної психотерапевтичної корекції із урахуванням психофізіологічних особливостей кожного вікового періоду.
3. Обстеження психічно хворого з визначенням провідних синдромів та нозологічних одиниць.
4. Визначення показань до невідкладної госпіталізації психічно хворого.
5. Перша допомога при судомному нападі.
6. Невідкладна допомога при різних видах психомоторного збудження.
7. Штучне годування хворого через зонд.
8. Перша допомога при алкогольному та наркотичному отруєнні.
9. Проведення раціональної психотерапії.
10. Психотерапевтична інтервенція в гострому постсуїцидальному періоді.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є підсумковий модульний контроль.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після вивчення програми модуля з дисципліни і проводиться на останньому занятті модуля. До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну (72 балів).

Студентам, які під час навчання з дисципліни мають середній бал успішності від 4,5 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1

Критерії відповідності середнього балу поточної успішності результатам складання ПМК

Середній бал поточної успішності	Відповідність балам за ПМК	Традиційна оцінка
4,5	72	5
4,55	73	
4,6	74	
4,65	74	
4,7	75	
4,75	76	
4,8	77	
4,85	78	
4,9	78	
4,95	79	
5	80	

Форма проведення підсумкового контролю стандартизована і включає контроль теоретичної і практичної підготовки. Конкретні форми контролю:

- усне опитування;
- письмове тестування з використанням тестів II рівня;
- вирішення ситуаційних задач II рівня.

Максимальна кількість балів підсумковою контролю дорівнює 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо здобувач набрав не менше 50 балів з 80.

Система поточного та підсумкового контролю

Викладач обов'язково оцінює успішність кожного студента на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з використанням затверджених цикловою методичною комісією критеріїв оцінювання, розроблених з урахуванням стандартизованих загальних критеріїв оцінювання знань студентів.

Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи студента як під час підготовки до заняття, так і під час заняття) за критеріями, які доводяться до відома студентів на початку вивчення дисципліни.

Конвертація поточної оцінки, виставленої за традиційною 4-бальною шкалою, в багатобальну на кожному занятті не проводиться.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) проводиться лише після поточного заняття, яке передусь підсумковому модульному контролю. Конвертація проводиться за таким алгоритмом:

а) підраховується середня оцінка студента за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до цього модулю (з точністю до сотих балу);

б) для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середня оцінка, отримана за традиційною 4-бальною шкалою, помножується на коефіцієнт 24. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка становить 2 бали. У цьому разі студент отримує 0 балів за багатобальною шкалою;

в) середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля складає 200 балів.

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент для отримання заліку, складає 120 балів.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Методи навчання

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

– за джерелом інформації та формування умінь і навичок: вербальні, наочні та практичні.

– в залежності від основних дидактичних завдань: отримання нових знань, формування вмінь та навичок, перевірки й оцінки знань, а також

– усне обговорення питань теми із залученням більшої частини студентів групи;

– бліц-опитування;

– дискусії з проблемних ситуацій;

– реферативні виступи;

– тестування в письмовій формі;

– виконання письмових завдань тощо.

Методи контролю усний, письмовий.

Матеріально-технічне (програмне) забезпечення дисципліни

1. Робоча програма навчальної дисципліни Презентації лекцій.
2. Контрольні питання, тести, проблемні питання, ситуативні завдання.

3. Перелік індивідуальних завдань.
4. Питання та завдання для поточного контролю знань і вмінь студентів.
5. Додаткова література та ілюстративні матеріали

Навчальні матеріали та ресурси

Базова:

1. Медсестринство в психіатрії і наркології: підручник (ВНЗ I—III р. а.) / І.І. Погорєлов, С.Ю. Сезін. — 3-є вид., випр., 2020 — 352 с.

Допоміжна:

1. Психіатрія та наркологія в загальній медичній практиці: навчальний посібник / Г.М. Кожина, Н.О. Марута, Л.М. Юр'єва та ін. / «Медицина», 2019 . — 344с.
2. Чабан О.С., Хаустова О.О., Омелянович В.Ю. Невідкладна допомога в психіатрії та наркології. Київ: Медкнига, 2019. 172 с.
3. Психіатрія і наркологія: підручник. За ред. О.К. Напрєєнка. 2017. 424с.
4. Гавенко В.Л. Психіатрія і наркологія [Текст] : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV р. акред. (МОНУ) / за ред. В.Л. Гавенка. - вид. друге, перероб. і доповнене. - К. : Медицина, 2015. - 512 с..
5. Напрєєнко О.К. Наркологія [Текст] : Психічні та поведінкові розлади, спричинені зловживанням психотропними речовинами / за ред. О.К. Напрєєнка. - К. : Здоров'я, 2011. - 208 с
6. Чабан О.С. Медсестринство в психіатрії [Текст] : Підручник для студ. вищ. мед. навч. заклад. I-II р. акред. / За ред. О.С. Чабана. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2001. - 264 с.
7. Сонник Г.Т., співавт. Короткий тлумачний словник психіатричних термінів. *Полтава-Чернівці*. 1993. 72с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.psychiatry.ua/books/>
2. <http://ukrpsychiatry.org/>
3. <https://neuronews.com.ua/>
4. <https://www.ama-assn.org/>
5. <https://www.psychiatry.org/>

Розробники:

д.мед.н., проф. Скрипніков А.М., д.мед.н., проф. Васильєва Г.Ю.